

ANONIMNA KOMEDIJA PRVA PREMIJERA NA 73. DUBROVAČKIM LJETNIM IGRAMA

Švabićevi *Ljubovnici* zaigrani i mladenački

PIŠE **PETRA JELAČA**

Prva premijera na 73. Dubrovačkim ljetnim igrama naslov je iz baštinskog repertoara, anonimna komedija iz 17. stoljeća *Ljubovnici*. Riječ je o tekstu iz korpusa od deset sačuvanih *smješnica* ili *ridiculosa*, tekstova na razmeđu komedije *dell'arte*, dakle tipova, te onoga *erudite*, s razrađenim karakterima. *Ljubovnici* su najbolji tekst među našim *smješnicama*, a svojedobno su bili dosta popularni; izvodili su se u Dubrovniku i po Dalmaciji, o čemu svjedoči neobična štokavsko-čakavska mješavina narječja kojim je komedija pisana. *Ljubovnici* su dosad postavljeni tri puta u povijesti Ljetnih igara, a najpoznatija je postava ona u režiji Joška Juvančića, u Pilama, iz 1969.

Takav tekst izazov je za redatelja jer su osobe skicirane, ali ne i zaokružene, pa ih treba scenski doraditi i oformiti. Čak je i u samim prijepisima *ridiculosa* naznačen prostor za improvizaciju, što ostavlja mnogo mjesta scenskoj interpretaciji. Aleksandar Švabić odlučio se za slikovito prikazivanje tipskih karaktera pokretom, glazbom i neverbalnim izričajem, više nego za klasičnu karakternu razradu. Time ostaje dosljedan tekstu, tražeći jednostavnu i sugestivnu sponu do suvremene publike, koja nije razrađena u dramskoj suigri likova, koliko u inventivnim režijskim rješenjima, vidljivima ponajviše kod tipskih uloga kao što su Vesela i Proždor, u interpretacijama Nataše Kopeč i Kristijana Petelina u alternaciji s Da-

mirom Klemenićem. Veselin je geg i mim senzualan, ona je pospana i locirana u kuhinju, priprosta i donekle naivna; Proždor je njezin scenski i karakterni pandan, posvećen ljubavi za jelo, pogrbljen i pripit, također izvedbeno realiziran scenskim pokretom (Damir Klemenić) i maskom. Gospoda Lukrecija, oko koje se zaplet vrti, s trima pretendentima na njezinu ruku, u tekstu je prisutna vrlo malo, kao što smo i navikli u eruditnim komedijama: ona je objekt, pokretač radnje za ostala lica, ali ne i subjekt.

Aleksandar Švabić dao joj je međutim dosta neverbalnog prostora, povjerivši ulogu Josipi Bilić. Uvijek u pratnji služavke Anke (Veronika Mach), Lukrecija provodi dane na trampolinu, razmišljajući o udaji kao slojevitom, pa i egzistencijalnom problemu; obje su stvorile maštovite glumačke skice karaktera. Trio Lukrecijinih udvarača započine tutorom Lovrom Kalebićem, u interpretaciji Borisa Barukčića; njegova je uloga najbliža tipskoj maski impotentnoga zaljubljenog starca s karakterističnom komikom punom lascivnih aluzija i pripadnih joj pokreta. Fabricio Pisoglavčić (Andrej Kopčok u alternaciji sa Kristijanom Petelinom) zaljubljeni je mladić karakteriziran kostimom te zaigranom i duhovitom glumom, a Dotur Prokupio (Marin Klišmanić) smiješni

Ljubovnici ocrtavaju važnost života baštinskih tekstova na Dubrovačkim ljetnim igrama

erudit koji osim štokavsko-čakavske jezične mješavine pravilno iznesene *na dubrovačku* (jezični savjetnik Maro Martinović), ima i niz pravilno izgovorene i komično interpretirane latinštine, s kojom je ostvario potpuno zaokruženu ulogu jer je njegov Dotur Prokupio izašao iz okvira tipičnih smiješnih erudita; udahnuo mu je gotovo mladenačku osobnost zanesenjaka u ulozu ljubovnika; zabavlja sebe i publiku dok ga interpretira, te je, uz Dražena Šivka, najkvalitetnija glumačka kreacija u predstavi.

Intrigalo Dražena Šivka po svemu je glavno lice. On nosi radnju komada ne samo na osnovi zapleta, nego i načinom glume kojom pokazuje da sve ostale drži svojim koncima. Njegova će uloga odzvoniti kao dalji odjek Pometa, premda je Intrigalo mnogo shematiziraniji, jednostavniji i pragmatič-

niji od svog pretka, a Dražen Šivak dao mu je neprijeporni život i profiliranost.

Kostimografija i scenografija (David Morhan i Mía Popovska), kao i glazba (Maro Market) pleše po rubu povijesnog kostima i onoga pedesetih godina prošlog stoljeća, čime se podcrtava spona sa suvremenosti. Zanimljivost je predstave i nova ambientalna pozornica ispred crkve sv. Jakova (dizajn svjetla Martin Šatović) izvan grada, koja oponaša podij na kojem se izvodila *commedia dell'arte*

kao i konture grada gdje se radnja događa.

Mislim da je iznimno važno da tekstovi iz baštinskog korpusa i danas žive na repertoaru Dubrovačkih ljetnih igara jer su one idealan laboratorij za ispitivanje mogućnosti izvedbe starih tekstova, što zbog ambijenta, što zbog povijesti festivala i postulatna na kojima je nastao. Povjeravanje starih tekstova mladim redateljima i ansamblima kao što je ovaj ispravan je smjer, jer je potrebno akumulirati različite interpretacije takvih naslova da bi se s vremenom počele radati nove ideje za još bogatija i slojevitija čitanja naše književne i kazališne prošlosti. Predstava Aleksandra Švabića mogla je biti bogatija i razrađenija u karakterizaciji i suigri dramskih osoba, no i ovako je donijela zaigrano, mladenačko, privlačno čitanje anonimne komedije *Ljubovnici*.